Llawlyfr Mentor CaBan

Cynnwys

Gweledigaeth Mentora CaBan 2
Sut mae Athrawon Cyswllt (AC) yn Dysgu 2
Disgwyliadau Mentora CaBan 3
Swyddogaeth y Mentor 4
Addysgeg AGA CaBan 6
Sgiliau Mentora Craidd a Dulliau Dysgu Proffesiynol 6
Dysgu Proffesiynol: Arsylwi Gwersi 7
Dysgu Proffesiynol: Addysgu mewn Tîm 8
Dysgu Proffesiynol: Sgwrs Ddysgu 9
Dysgu Proffesiynol: Arsylwi Cyfeiriedig 10
Dull Dysgu Proffesiynol: Teithiau Dysgu 11
Dull Dysgu Proffesiynol: Grŵp Ymchwil Athrawon 12
Adran B: Dogfennaeth Mentora 13
Atodiad A: Dysgu Proffesiynol - adnoddau manylach 14
Atodiad B: Proses Arsylwi Gwersi 15

Gweledigaeth Mentora CaBan

Mae mentora arbenigol yn ganolog i lwyddiant gweledigaeth CaBan o ddatblygu athrawon yfory.

Mae gweledigaeth CaBan ar gyfer mentora yn seiliedig ar ddeialog ac mae'n canolbwyntio ar wella dysgu Athrawon Cyswllt i addysgu. Mae mentora effeithiol yn broses ddwy ffordd sy'n datblygu dull adfyfyriol o ddysgu.

Sut mae Athrawon Cyswllt (AC) yn Dysgu

Ymreolaeth Broffesiynol	
Deialog	Cydweithio
Sgyrsiau dysgu Hyfforddiant cymheiriaid Dysgu cymheiriaid Dull deialogaidd Gwerthuso	Cydweithredu Cyd-adeiladu Cyd-gynllunio Cyd-addysgu Addysgu mewn tîm Astudiaeth Gwers
Adfyfyrio Beirniadol	
Arsylwi	Ymchwiliad
Arsylwi gyda ffocws pendant Ymateb i adborth Asesu dysgu Arsylwi beirniadol Gwerthuso Teithiau Dysgu	Addysgeg y pwnc Ymchwil ar sail tystiolaeth Arloesi Datrys problemau Ymchwiliad Ymarferydd

Disgwyliadau Mentora CaBan

Bydd y mentor dosbarth/pwnc yn:

- cyflwyno'r AC i staff a diwylliant yr ysgol;
- darparu amserlen hyblyg, y gellir ei newid wrth i ymreolaeth yr AC gynyddu;
- amrywio eu dulliau, yn dibynnu ar anghenion a datblygiad yr AC;
- cyd-lunio, cyd-gynllunio ac addysgu mewn tîm gyda'r AC fel y bo'n briodol, er mwyn hwyluso a modelu ymarfer da;
- cyfarfod yn wythnosol gyda'r AC mewn slot amser a neilltuwyd (gwers fel arfer), i drafod a chefnogi cynnydd;
- arsylwi ar yr AC yn addysgu a darparu adborth perthnasol;
- gosod targedau yn wythnosol gyda'r AC yn unol â'r Ffurflenni Asesu Addysgeg i gefnogi datblygiad;
- cysylltu â staff eraill sy'n cefnogi'r AC gan gynnwys tiwtoriaid dosbarth ac athrawon pwnc ar lefel uwchradd;
- trefnu rhaglen i'r AC arsylwi gwersi eraill fel sy'n berthnasol ac yn ofynnol gan raglen CaBan;
- cwblhau asesiadau ffurfiannol a chrynodol yr AC gan gynnwys ysgrifennu adroddiad profiad diwedd ysgol ar gynnydd yr AC gan ddefnyddio SPAA fel cefndir;
- monitro defnydd yr AC o'r Pasbort Dysgu Proffesiynol.
- cysylltu â'r SAU a'r Prif Fentor (PF) ynglŷn â chynnydd yr AC a rhoi gwybod am unrhyw bryderon fel y bo'n briodol.

Bydd y Prif Fentor yn:

- cyfarfod â'r AC yn yr ysgol pob wythnos i drafod cynnydd a materion cyffredinol;
- llunio rhaglen gynefino i'r ysgol fel y bo'n briodol ac yn unol â gofynion CaBan;
- trefnu i'r AC arsylwi gwersi fel y bo'n briodol;
- arsylwi ar y mentoriaid yn gweithio gyda'r AC a darparu adborth fel rhan o'r rhaglen sicrhau ansawdd;
- Darparu hyfforddiant i'w mentoriaid ysgol eu hunain ar y cyd â Mentoriaid Arweiniol y Rhwydwaith (MARh);
- darparu cefnogaeth fugeiliol ar gyfer yr AC yn yr ysgol;
- cysylltu â'r SAU a'r MARh ynglŷn â chynnydd yr AC yn yr ysgol.

Bydd Mentor Arweiniol y Rhwydwaith yn:

- cynnal dyddiau ysgol arweiniol, naill ai drwy gyflwyno ei hun neu weithio'n agos â chyflwynwyr y sesiynau perthnasol;
- cynnal dyddiau MDaPh fel sy'n briodol;
- Sicrhau ansawdd gwaith y Prif Fentoriaid;
- trefnu'r Rhaglen Ddatblygu Mentoriaid ar y cyd â'r TCB;
- cysylltu â PF, mentoriaid ac AC yn y rhwydwaith i gefnogi cynnydd yr AC;

- Sicrhau ansawdd y gwaith o asesu'r AC, gan gynnwys yr adroddiadau crynodol.

Bydd yr Athro Cyswllt yn:

- deall y broses o gael ei fentora a sut i gymryd rhan yn y broses yn effeithiol;
- bod yn barod i gael ei fentora gydag agwedd gadarnhaol tuag at gael ei fentora ac ymwybyddiaeth o'r agweddau ar fentora sy'n benodol i CaBan;
- paratoi at gyfarfodydd mentora trwy gwblhau dogfennau perthnasol ymlaen llaw;
- cwblhau cynlluniau gwersi ymlaen llaw, fel y gall y mentoriaid neu'r athrawon gynnig adborth;
- cwblhau'r holl ddogfennau ar-lein (Y Pasbort Dysgu Proffesiynol) a'u rhannu gyda'r mentor;
- cwblhau eu dyddlyfr proffesiynol yn rheolaidd a'i rannu gyda'r mentor;
- sicrhau bod yr holl staff sy'n gysylltiedig â hwy yn cael gweld y dyddlyfr fel y bo'n briodol i gwblhau adborth gwersi;
- ymateb yn broffesiynol a gweithredu ar yr adborth a gynigir a gweithio tuag at dargedau;
- adolygu eu hadroddiadau profiad ysgol gyda'r mentoriaid.

Swyddogaeth y Mentor

Bydd mentoriaid yn gyfrifol am sefydlu perthynas **gefnogol** gydag Athrawon Cyswllt gan gynnwys:

- cynefino Athrawon Cyswllt â'r **diwylliant** addysgu;
- egluro swyddogaethau, cyfrifoldebau a pherthynas y mentor/athro cyswllt i ddileu unrhyw bosibilrwydd o gamddealltwriaeth;
- annog adfyfyrio **personol** a hunanwerthuso;
- goruchwylio trwy adborth adeiladol a gwrando.

Cefnogi ymarfer dosbarth effeithiol yr AC:

- cymryd swyddogaeth **addysgwr athrawon**, gan gynnwys datblygu gwybodaeth bynciol yr AC a datblygu addysgeg drwy **fodelu arfer dda** gydag agweddau gweladwy ar sut i fod yn athro;
- hwyluso cyfleoedd ar gyfer dysgu proffesiynol perthnasol, cynnwys eraill; **cydweithio** â chydweithwyr; cynllunio ar gyfer cyfraniad/profiad arbenigol;

Datblygu eu swyddogaeth fel **addysgwr athrawon**:

- Dealltwriaeth o'r cwricwlwm;
- Nodi prosesau dysgu;
- Gosod nodau tymor byr a thymor hir ar gyfer addysgu a dysgu;
- Dadansoddi a gwerthuso perfformiad yr AC;
- Monitro cynnydd dysgwyr;

- Cyd-lunio gwersi;
- Trafod strategaethau addysgu priodol.

Monitro ac asesu'r AC **(aseswr)**:

- Nodi meini prawf gyda'r AC ar gyfer ymarfer dosbarth effeithiol;
- Llunio proffil o'r AC;
- Cymhwyso safonau i waith yr AC.
- Darparu ehangder profiad i'r AC **(cydweithiwr ac eiriolwr)**:
- Cynnwys cydweithwyr eraill;
- Cydlynu cyfraniadau gan bobl eraill;
- Cynllunio a chefnogi cyfraniad gan arbenigwyr;
- Sefydlu cysylltiadau ag asiantaethau eraill.

Nodweddion perthynas y mentor; cyfrifoldebau'r mentor:

- Datblygu'r cyfnod cynefino a gwneud penderfyniadau am gysylltiadau gwaith cadarnhaol;
- Bod yn ymwybodol o'r gwrthdaro sydd ynghlwm wrth **asesu** a **chefnogi** ar yr un pryd, a rheoli'r gwrthdaro hwnnw;
- Rheoli'r berthynas sy'n newid - dylai'r AC ddod yn llai dibynnol a dylai'r berthynas ddod yn un fwy cydweithredol;
- Llunio a rheoli amserlen newidiol yr AC;
- Cyd-gynllunio, cyd-gyflwyno a chyd-adolygu gwersi neu rannau o wersi gyda'r AC;
- Arsylwi gwersi a gyflwynir gan yr AC a chynnig adborth adeiladol;
- Hwyluso arsylwadau manwl a gwaith dilynol i'r AC yn yr ysgol neu'r adran;
- Cynnal astudiaeth gwers gyda'r AC;
- Asesu'r AC yn erbyn y SPAA a chwblhau'r gwaith papur priodol.

Addysgeg AGA CaBan

Mae Addysgeg AGA CaBan yn seiliedig ar integreiddio a holi theori ac ymarfer, lle mae AC yn datblygu mewn cymuned ymarfer sydd wedi ymrwymo i ddysgu ar sail ymholiad a dull deialogaidd. Mae addysgeg CaBan yn gyfuniad o ymwneud ag ymchwil, gweithredu, arsylwi strwythuredig, adfyfyrio a dadansoddi. Mae'n seiliedig ar y gred bod addysgu yn ymrwymiad moesol a deallusol, y mae hyrwyddo a datblygu'r iaith Gymraeg a'i diwylliant yn ganolog iddo. Caiff ei ategu gan ymchwiliad proffesiynol i ddatblygu galluoedd AC i arloesi, i arbrofi â thechnegau newydd, ac i werthuso eu heffeithiolrwydd yn drylwyr. Caiff AC eu dysgu i adnabod problemau yn ymarferol ac i gydweithio er mwyn dod o hyd i atebion, a datblygu eu hunaniaeth broffesiynol. Mae CaBan yn ystyried credoau, agweddau a gwerthoedd cychwynnol a datblygiadol yr AC o ran addysgu a dysgu a natur unigol twf proffesiynol.

Bydd AC, mentoriaid a thiwtoriaid yn rhyngweithio trwy gymryd rhan mewn gwahanol ddulliau o adfyfyrio a dysgu proffesiynol.

Sgiliau Mentora Craidd a Dulliau Dysgu Proffesiynol

Rhesymeg

- Er mwyn hwyluso dysgu proffesiynol mwy effeithiol trwy ddarparu fframwaith cydlynol i'w ddilyn, sef cyfres o dasgau dysgu proffesiynol y bydd yr athro cyswllt (AC) a'r mentor (lle bo'n berthnasol) yn cwblhau ar y cyd
- Sicrhau bod dysgu proffesiynol yn cyd-fynd â Safonau Proffesiynol Addysgu ac Arweinyddiaeth (SPAA), a darparu tystiolaeth y gellir ei uwchlwytho i Basbort Dysgu Proffesiynol (PDP) yr AC
- Er mwyn hyrwyddo diwylliant o ymholiad, lle mae ymchwil sy'n agos at ymarfer yn rhan greiddiol ac yn elfen allweddol o'r rhaglen
- Sicrhau adfyfyrio ac adolygiad proffesiynol parhaus o ymarfer, addysgeg a sut mae dysgwyr amrywiol yn dysgu
- Sicrhau cydberthynas effeithiol rhwng yr AC a'r mentor, wedi ei nodweddu gan ryngweithio parhaus, cydweithredu a chyd-adeiladu gwybodaeth, dealltwriaeth a dysgu proffesiynol

Isod ceir amlinelliad byr o'r sgiliau mentora craidd hyn a'r dulliau dysgu proffesiynol. Ceir arweiniad ychwanegol i'r mentor (gweler atodiad H) wrth gynllunio a pharatoi at arsylwi addysgu'r AC, cyn y wers, yn ystod y wers ac ar ôl y wers a arsylwyd.

Caiff y sgiliau mentora craidd a'r dulliau dysgu proffesiynol hyn eu llywio gan bapur 'sefyllfa addysgeg' CaBan, sydd ar gael ar wefan CaBan. Mae hyn i sicrhau bod gweithgareddau mentora yn seiliedig ar hyn ac yn cyd-fynd â hyn, gan weithio gyda'r AC fel oedolyn a dysgwr proffesiynol i ddarparu amgylchedd a phrofiad personol a phriodol.

Yn ogystal, bydd mentoriaid ac AC yn cwblhau Astudiaeth Gwers a Phrosiect Ymchwil Gweithredu (Yr Ymholiad Proffesiynol) yn ystod y cyrsiau BA a TAR. Mae cyflwyniadau Sway o'r ddau ddull ymholi hyn i'w gweld ar wefan CaBan.

Dysgu Proffesiynol: Arsylwi Gwersi

Mae'r AC a'r mentor yn nodi gwers briodol i'r mentor ei harsylwi. Maent yn trafod y cynllun ac mae'r mentor yn arsylwi'r wers gan ddefnyddio dogfennaeth CaBan. Mae'r mentor yn cynnig adborth llafar ac ysgrifenedig yn dilyn y wers.

Mae'r mentor a'r AC yn cyfarfod i gynllunio gwers y bydd y mentor yn ei harsylwi; maent yn trafod y cynllun sylfaenol. Mae'r AC yn anfon cynllun gwers wedi'i gwblhau at y mentor cyn y wers.

- Paratoi a Chynllunio

Mae'r AC yn addysgu'r wers ac mae'r mentor yn arsylwi, gan wneud nodiadau yn defnyddio Ffurflen Asesu Addysgeg CaBan a'r daflen canllaw arsylwi (gweler Atodiad).

- Addysgu ac Arsylwi

Mae'r Mentor a'r AC yn cyfarfod i drafod y wers ac i adolygu cynnydd yr AC yn erbyn yr SPAA. Mae'r mentor yn rhoi adborth llafar ac yn llenwi ffurflen ysgrifenedig.

- Trafod ac Adolygu

Dysgu Proffesiynol: Addysgu mewn Tîm

Mae'r AC a'r mentor yn penderfynu ar wers y gallant addysgu gyda'i gilydd. Mae'r mentor yn cynllunio mwyafrif y wers ac yn arwain yr AC yn eu cyfraniadau. Adolygir y wers gan yr AC a'r mentor.

Mae'r mentor a'r AC yn penderfynu ar wers a fyddai'n addas ar gyfer addysgu fel tîm. Mae'r AC yn gwylio'r mentor yn cyflwyno'r wers flaenorol.	• Paratoi
Mae'r mentor yn cynllunio'r wers, gan gynnwys rhannau i'r AC gymryd rhan ynddynt (e.e. cloi'r wers).	• Cynllunio
Mae'r AC yn cynllunio'r rhan berthnasol dan arweiniad y mentor.	• Cynllunio
Mae'r AC a'r mentor yn addysgu'r wers. Mae'n arfer da i recordio'r wers yn defnyddio meddalwedd y gellir ei storio a'i rannu rhwng y mentor a'r AC.	• Addysgu
Mae'r Mentor a'r AC yn adolygu'r wers ac yn edrych ar gynyddu cyfraniad yr AC yn y wers nesaf.	• Adolygu

Dysgu Proffesiynol: Sgwrs Ddysgu

Mae'r AC a'r mentor yn trafod cynnydd yn erbyn targedau ac amcanion naill ai ar ôl gwers a arsylwyd neu mewn perthynas â chynnydd ers y cyfarfod a'r adolygiad diwethaf

Mae'r mentor yn sicrhau bod gan yr AC dargedau clir sy'n cael eu trafod, cyn y cyfarfod. Mae angen rhannu'r targedau gyda'r holl athrawon sy'n ymwneud â'r AC.	• Paratoi a Chynllunio
Efallai y bydd y mentor wedi arsylwi'r AC. Os nad yw, gellir defnyddio'r dyddlyfr. Dylai'r AC wneud nodiadau ar y cynnydd a wnaed i gyrraedd y targedau.	• Addysgu ac Arsylwi
Mae'r Mentor a'r AC yn cyfarfod i drafod y targedau gan ddefnyddio canllawiau ar gyfer holi a sgyrsiau dysgu	• Trafod ac Adolygu
Mae'r AC a'r mentor yn penderfynu ar dargedau ar gyfer cam nesaf y dysgu ac yn gosod y targedau hynny.	• Gosod Targedau Newydd
Mae'r Mentor a'r AC yn adolygu'r targedau newydd yn yr un modd.	• Adolygu

Dysgu Proffesiynol: Arsylwi Cyfeiriedig

Mae arsylwi ymarferwyr eraill yn ddull effeithiol o hwyluso datblygiad yr AC a bodloni eu targedau. Mae'r mentor yn trefnu'r arsylwi ac yn dad-briffio'r AC a'r athro dan sylw. Darperir atodlenni arsylwi amrywiol i'r AC i'w defnyddio gan y mentor. Ar ôl y wers, ceir trafodaeth rhwng yr AC a'r athro pan gaiff yr AC gyfle i holi'r athro am y dewisiadau a wnaed mewn perthynas â'r wers.

Mae'r mentor yn ystyried agwedd sy'n darged cyson i'r AC. Mae'r mentor a'r AC yn cytuno y byddai arsylwi dan arweiniad yn ddefnyddiol. Mae'r mentor yn trefnu arsylwi gwers athro priodol.	• Paratoi a Chynllunio
Mae'r AC yn arsylwi'r wers gyda nodiadau gan y mentor - mae'r AC yn nodi cwestiynau i'w gofyn i'r athro.	• Addysgu ac Arsylwi
Mae'r AC a'r athro yn cael cyfle i drafod y dewisiadau a wnaed yn y wers. Mae'r AC yn gosod targedau personol mewn perthynas â'r agwedd sy'n cael ei harsylwi.	• Trafod ac Adolygu
Mae'r AC yn rhannu'r targedau gyda'r mentor ac mae'r mentor yn arsylwi gwers lle mae'r AC yn rhoi sylw i'r targedau.	• Addysgu ac Arsylwi
Mae'r mentor a'r AC yn adolygu'r cynnydd o ran y targed penodedig.	• Adolygu

Dull Dysgu Proffesiynol: Teithiau Dysgu

Mae 'tîm Teithiau Dysgu' yn gweithio ar y cyd i edrych ar ymarfer proffesiynol mewn dyfnder. Yn ystod rownd ddysgu, bydd arsylwyr yn cofnodi nodiadau manwl sy'n casglu data ar bethau megis dulliau addysgu/dysgu, swyddogaethau a lefelau ymwneud dysgwyr, trefn yr ystafell ddosbarth, yr amgylchedd, etc.

Mae'r Mentor Arweiniol a Thiwtor Cyswllt y SAU yn nodi ffocws ar gyfer yr arsylwi megis holi effeithiol, dylunio tasgau ac ati.	• Cynllunio
Mae Mentor Arweiniol y Rhwydwaith yn arwain y seminar ffocws gan roi sylw i ddamcaniaethau, ymchwil ac arfer da perthnasol a chydnabyddedig yn ogystal â moeseg a dulliau arsylwi.	• Paratoi
Mae'r AC yn arsylwi'r gwersi a ddyrannwyd mewn grwpiau bach ac yn ymwneud â'r athro sy'n rhoi'r wers pan fo hynny'n bosibl.	• Arsylwi
Mae'r mentor neu'r tiwtor yn hwyluso sesiwn drafod gyda'r AC gan ganolbwyntio ar yr hyn yr arsylwyd arno, gan gysylltu â'r ymchwil berthnasol	• Trafod
Mae grwpiau bach yn rhannu eu canfyddiadau gyda'r grŵp cyfan. Mae'r AC yn nodi goblygiadau ar gyfer eu hymarfer eu hunain.	• Adolygu

Dull Dysgu Proffesiynol: Grŵp Ymchwil Athrawon

Mae'r dull hwn o ddysgu yn fwy uchelgeisiol ac yn ddull y dylai ysgolion anelu ato gan ei fod yn atgyfnerthu'r dull cyd-adeiladu a chydweithio â mentora rhwng ysgolion a SAU. Caiff y broses ei threialu mewn ysgolion arweiniol neu ysgolion sydd â diddordeb yn y flwyddyn gyntaf a'i datblygu yn y blynyddoedd dilynol. Mae'r broses yn cynnwys AC, athrawon a chynrychiolwyr SAU yn cydweithio ar wella elfen addysgeg benodol sy'n faes targed y cytunwyd i'w ddatblygu. Caiff gwers ei chyd-lunio a'i chyflwyno i grŵp bach o fyfyrwyr ac yna trosglwyddir y sgiliau i addysgu dosbarth cyfan.

Sesiwn Dysgu Proffesiynol 1: mae'r cyfranogwyr yn dysgu am ffocws y GYA gan gynnwys cysyniadau, yr arfer cyfredol, ymchwil ac addysgeg.

- Paratoi

Cynllunio addysgu grwpiau bach: mae'r cyfranogwyr yn cynllunio gwers grŵp bach gan weithio gydag arbenigwyr i gynllunio'r wers.

- Cynllunio

Mae'r cyfranogwyr yn addysgu'r wers - bydd rhai yn arsylwi ac yn cofnodi ymateb y dysgwyr.

- Gwneud

Mae'r cyfranogwyr yn adolygu effaith y wers ar y dysgwyr. Yna, maent yn dysgu sut i drosglwyddo addysgu grwpiau bach i gyd-destunau dosbarth cyfan.

- Adolygu

Adran B: Dogfennaeth Mentora

Er mwyn cefnogi cynnydd yr AC, mae gan CaBan wedi llunio dogfennaeth sy'n ymwneud â chynllunio ac asesu:

- Profforma Cynllun Gwers
- Ffurflen Asesu Addysgeg (PAF)
- Adroddiad Profiad Ysgol 1 a 2 (APY)
- Dyddlyfr Proffesiynol yr AC

Caiff y dogfennau hyn eu llwytho i fyny i'r Pasbort Dysgu Proffesiynol (PDP) a chânt eu hadolygu gan y mentor, y tiwtor, y PF a'r MARh.

Darperir copïau ac enghreifftiau ynghyd â'r Llawlyfr SPAA ar-lein.

Atodiad A: Dysgu Proffesiynol - adnoddau manylach

Teithiau Dysgu

Amcanion

- i gysylltu theori ag ymarfer ac arsylwi athrawon arbenigol yn eu cyd-destun;
- i ddatblygu'r grefft o arsylwi, canolbwyntio ar ddysgu a nodi digwyddiadau arwyddocaol ar lawr dosbarth;
- i nodi'r goblygiadau ar gyfer ymarfer **AC** eu hunain.

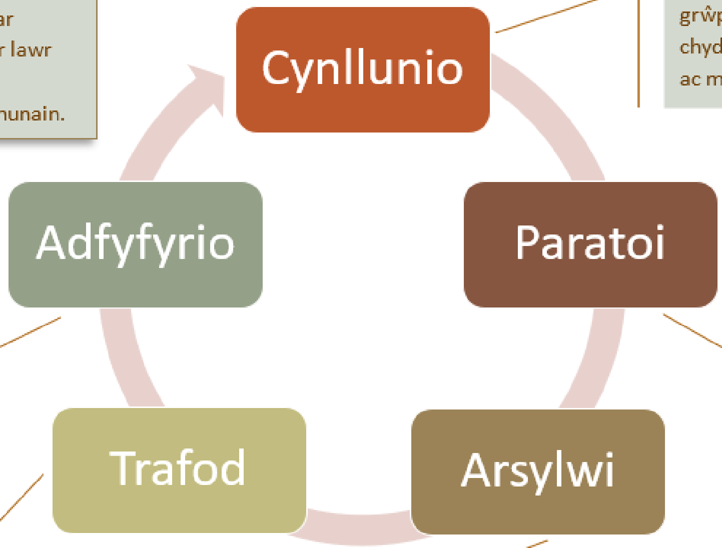

Mae'r **mentor arweiniol** a'r **tiwtor** yn nodi ffocws ar gyfer arsylwi addysgu a dysgu (er enghraifft, cwestiynu effeithiol, cynllunio tasgau, dysgu mewn grŵp, addysgu'r pwnc). Mae'r **Mentor** yn trafod â chydweithwyr i nodi dosbarthiadau ar gyfer arsylwi ac mae'n rhannu'r ffocws arsylwi gyda'r athrawon.

Mae'r **tiwtor** yn arwain y seminar ffocws arweiniol ar-lein, ar y campws neu yn yr ysgol, gan sicrhau bod **AC** yn ymwybodol o ddamcaniaethau, ymchwil ac arfer da cydnabyddedig perthnasol i'r maes ffocws. Materion eraill i'w cynnwys yw moeseg arsylwi (anhysbysrwydd a chyfrinachedd) a dulliau arsylwi. Er enghraifft, gallant neilltuo gwahanol rolau arsylwi i barau o **AC** er mwyn i un yn sylwi ar weithredoedd yr athro tra bo'r llall yn arsylwi grŵp bach o ddysgwyr.
Mae'r **mentor** yn amlinellu cyd-destun yr ysgol gan gyflwyno proffil cryno o'r dosbarthiadau i'w harsylwi, y cynnwys a gynlluniwyd ar gyfer y gwersi a blaenoriaethau'r ysgol sy'n gysylltiedig â ffocws y Daith Ddysgu.

Mae'r **AC** yn arsylwi'r gwersi a ddewiswyd mewn parau neu driawdau. Os yw'r cyfle'n codi, maen nhw'n trafod y wers gyda'r athro/athrawes a arsylwyd.

Mae **mentor** a/neu **diwtor** yn hwyluso cyfarfod llawn i fyfyrio ar y gwersi a arsylwyd. Bydd **AC** yn ailymgynnull i drafod a gwneud synnwyr o'r hyn y maent wedi'i weld gan ddefnyddio damcaniaethau a dulliau ymchwil perthnasol i ddadansoddi arfer.

Mae parau a thriawdau o **AC** sydd wedi cyd-arsylwi yn cytuno ar arwyddocâd gweithredoedd a digwyddiadau a arsylwyd. Maent yna'n rhannu eu canfyddiadau ag eraill er mwyn gwerthuso elfennau'r addysgeg sydd yn gyffredin ac yn amrywio.
Mae'r **AC** yn cloi drwy nodi'r goblygiadau ar gyfer eu hymarfer eu hunain.

Darpariaeth	Un diwrnod mewn ysgol gyda mewnbwn ysgol/SAU ar y cyd.
Adnoddau	Ystafell ar gyfer cyflwyno seminar a gweithdy cyfarfod llawn.
Amser Tiwtor	Seminar un neu ddwy awr. Cynllunio un awr gyda **mentor**.
Amser Mentor	Seminar un neu ddwy awr. Cynllunio un awr gyda **thiwtor** gydag amser ychwanegol ar gyfer cydweithio â **chydweithwyr**.

Sail ddamcaniaethol

Dangoswyd bod teithiau dysgu yn ddull effeithiol o ddysgu proffesiynol (Gore et al., 2015) sydd yn galluogi **AC** i arsylwi ymarfer arbenigol drwy lygaid critigol sy'n seiliedig ar ymchwil, e.e. y craidd cyfarwyddol (City et al., 2009) a chymunedau dysgu proffesiynol (Philpott & Oates, 2017).

Grŵp Ymchwil Athrawon

Amcanion
Trosglwyddo damcaniaethau addysgeg i ymarfer drwy grwpiau bach o ddysgwyr. Mae'r sesiynau hyn yn eu tro yn trawsnewid arferion athrawon ar lawr dosbarth.

Paratoi
Mae athrawon a thiwtoriaid yn cyfarfod i gytuno ar ffocws y grŵp ymchwil athrawon. Rhennir ymchwil sy'n llywio'r modelau dysgu a'r arferion presennol yn y maes hwn gan y tiwtoriaid.

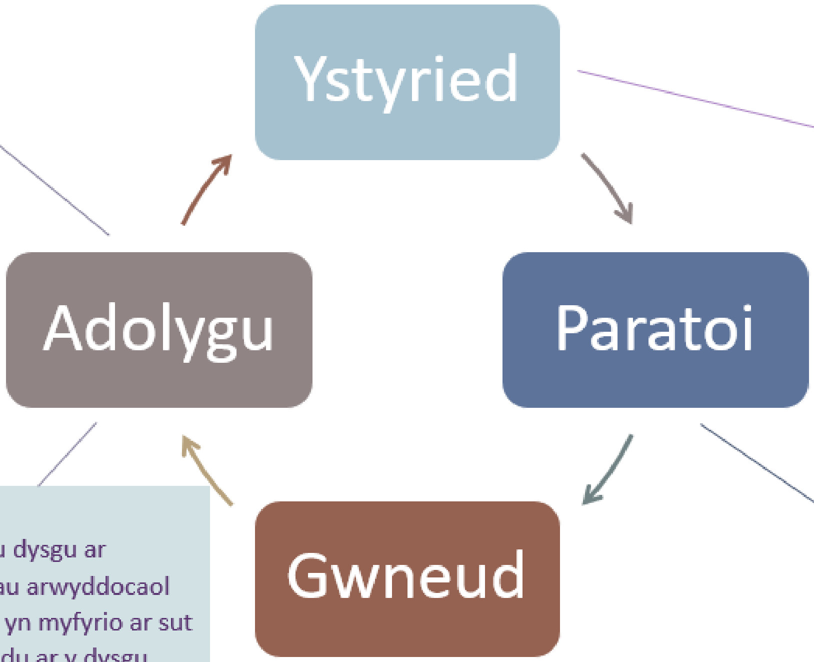

Sesiwn dysgu proffesiynol 1
Mae cyfranogwyr yn dysgu am ffocws y GYA, y cysyniadau, yr addysgeg, yr arfer cyfredol a'r ymchwil sy'n llywio'r dysgu. Mae'r sesiwn yn un ryngweithiol ac yn modelu gweithgareddau ac adnoddau gwersi. Caiff ffynonellau darllen eu rhannu.

Cynllunio addysgu grŵp bach
Mae cyfranogwyr yn defnyddio'r modelau a ddysgwyd yn y sesiwn cyntaf i gynllunio gwers grŵp bach i ddehongli effaith y modelau dysgu ar wybodaeth a dealltwriaeth y dysgwyr. Maent yn gweithio gydag arbenigwyr i gynllunio'r wers.

Addysgu mewn grwpiau bach
Mae cyfranogwyr yn addysgu'r wers. Mewn rhai achosion, mae un cyfranogwr yn sylwi tra bod y llall yn addysgu. Mae'r holl gyfranogwyr yn canolbwyntio ar effaith y modelau dysgu ar ddysgu'r disgyblion. Maent yn cofnodi sylwadau arwyddocaol a thynnu llun o waith disgyblion.

Adolygiad o addysgu a dysgu
Mae cyfranogwyr yn adolygu effaith y modelau dysgu ar ddysgu'r disgyblion. Byddant yn trafod sylwadau arwyddocaol neu'n tynnu lluniau o waith disgyblion. Maent yn myfyrio ar sut yr ymddangosai fod eu dewisiadau yn dylanwadu ar y dysgu.

Sesiwn dysgu proffesiynol 2
Mae cyfranogwyr yn dysgu sut i drosglwyddo deilliannau eu haddysgu mewn grŵp bach i gyd-destunau dosbarth cyfan. Maent yn myfyrio ar sut i weithredu'r modelau dysgu a ddefnyddir yn y GYA o fewn eu hysgolion. Maent yn trafod rhwystrau posibl a chyfleoedd ar gyfer gwella dysgu. Maent yn nodi arwyddocâd y modelau hyn i'w gwybodaeth broffesiynol eu hunain. Mae cyfranogwyr yn cynllunio darllen pellach ac yn nodi arwyddocâd deilliannau'r TRG hwn ar gyfer eu hymarfer eu hunain.

Sail ddamcaniaethol
Mae'r fersiwn hwn o a Grŵp Ymchwil Athrawon wedi'i addasu ar gyfer cyd-destun AGA. Mae'n cael ei ddylanwadu gan fodelau dysgu proffesiynol a drafodwyd gan Cochran-Smith, Swan, Cymorth Zeichner a Darling-Hammond.

Atodiad B: Proses Arsylwi Gwersi

CYN ARSYLWI GWERS	ARSYLWI GWERS	AR ÔL ARSYLWI GWERS
• Mae mentor yn adfyfyrio ar gwestiynau allweddol i'w defnyddio i arwain y cyfarfod gyda'r AC • Nodi a chytuno pa wers i'w harsylwi (AC a Mentor). Sicrhau amser priodol rhwng y cyfarfod hwn a'r wers a arsylwyd • Mentor ac AC i benderfynu ar dargedau'r AC neu eu hadolygu a nodi ffocws ar gyfer yr arsylwi • Penderfynu pryd y caiff yr adroddiad ei gyflwyno i'r AC a phryd y cynhelir y cyfarfod nesaf i adolygu'r wers • Mentor wedi adolygu'r cynllun gwers ac adnoddau ar gyfer y wers a arsylwir i drafod neu, cynorthwyo'r AC i gynllunio a pharatoi ar gyfer y wers • AC i rannu cyd-destun y wers a'r dysgwyr • Penderfynu lle bydd y mentor yn eistedd a beth fydd ef/hi yn ei wneud yn ystod y wers hynny yw, symud o gwmpas/gofyn cwestiynau i unigolion neu grŵp o ddysgwyr • Penderfynu beth sy'n digwydd ar ddiwedd y wers	• Mentor yn adfyfyrio ac yn cynllunio meysydd allweddol i ganolbwyntio arnynt o ran gwybodaeth yr AC (cyfeirio at y pedwarawd gwybodaeth) • Mentor yn mynd dros nodiadau o'r cyfarfod cyn y wers a'r dogfennau (cynllun gwers ac adnoddau) • Mentor i sicrhau bod yr arsylwi yn canolbwyntio ar y ffocws/ targedau y cytunwyd arnynt • Sicrhau bod yr arsylwi yn canolbwyntio ar yr AC ac ar ddysgu'r dysgwyr • Ar ddiwedd y wers dylai'r mentor gynnal sesiwn ôl-gyfarwyddyd fer, cadarnhau pryd y darperir y ffurflen arsylwi a dyddiad/amser y cyfarfod nesaf • Sicrhau bod yr AC yn paratoi ar gyfer y cyfarfod ar ôl y wers trwy adfyfyrio ar y wers fel ei fod ef/hi yn cyfrannu i'r cyfarfod ar ôl y wers a'r drafodaeth broffesiynol	• Mentor i baratoi cwestiynau fydd yn arwain y cyfarfod (gweler y model 'pedwarawd gwybodaeth' a model Ebbutt yn y Model Proffesiynol) • Y drafodaeth rhwng y mentor a'r AC yn cael ei harwain trwy ganolbwyntio ar yr arsylwi gwers a thargedau'r AC • Cyfarfod mewn lle tawel a phreifat • Sicrhau na fydd neb yn torri ar draws y cyfarfod • Cadw at yr amser a neilltuwyd • AC i arwain y drafodaeth lle bo modd i rannu eu myfyrdodau a sicrhau eu bod yn cyfrannu'n llawn • Defnyddio dogfennau a thystiolaeth amrywiol yn ystod y cyfarfod (cynllun gwers, adnoddau, enghreifftiau o waith dysgwyr ac ati) i ddangos enghreifftiau, ysgogi adfyfyrio a gweithredu

ARSYLWI CYN Y WERS	ARSYLWI'R WERS A SYLWADAU AR ÔL Y WERS
Yn ystod y cyfarfod hwn bydd y mentor yn trafod y pwyntiau canlynol am yr AC: • gwybodaeth bwnc; • eu gwybodaeth o'r cwricwlwm; • eu daliadau ynghylch natur y pwnc; • eu daliadau ynghylch addysgu a dysgu; • eu gwybodaeth am y disgyblion; Isod ceir cwestiynau y gellid eu defnyddio i hwyluso trafodaeth rhwng y mentor a'r AC yn y cam hwn: • Pa weithgareddau athro a dysgwr (arddangosiadau, gwaith ymarferol, deunyddiau hyfforddi ac asesu) ydych chi'n bwriadu eu defnyddio i hwyluso dysgu'r disgyblion? • Pam ydych chi'n ystyried dewis y dulliau hyn? • Beth mae'r disgyblion wedi'i ddysgu o'r blaen? • Beth sy'n helpu'r disgyblion i ddysgu? • Yn eich profiad chi, sut mae'r disgyblion hyn yn dysgu orau?	Yn ystod ac ar ôl yr arsylwi pan fydd y mentor yn dadansoddi ac yn gwerthuso'r wers yr arsylwyd arni gyda a heb yr AC, gellid defnyddio'r cwestiynau isod. Mae'n bwysig cofio na ddylid defnyddio pob un o'r cwestiynau hyn yn ystod y wers ac ar ôl y wers. Bydd y mentoriaid yn defnyddio eu barn broffesiynol i benderfynu pa gwestiynau sydd fwyaf priodol, yn dibynnu ar y sefyllfa a datblygiad yr AC: • Pa weithgareddau athro a dysgwr (arddangosiadau, gwaith ymarferol, deunyddiau hyfforddi ac asesu) wnaethoch chi eu defnyddio i hwyluso dysgu'r disgyblion? • Pam wnaethoch chi/AC ddewis y dulliau hyn? • A oedd hi'n glir i ddisgyblion beth yr oeddent i fod i'w wneud, pam roeddent yn ei wneud a beth fyddent yn ei ddysgu? • Sut wnaethoch chi/yr AC gefnogi'r disgyblion i ddeall cysyniadau? • Beth wnaeth helpu'r disgyblion i ddysgu? (Pryd wnaeth y disgyblion ddysgu fwyaf yn ystod y wers?) • Sut wnaethoch chi wneud cysylltiadau rhwng gweithgareddau yn ystod y wers? • Sut wnaethoch chi wneud cysylltiadau gyda dysgu blaenorol a dysgu yn y dyfodol? • Sut wnaethoch chi sicrhau dilyniant rhesymegol o weithgareddau? • Sut wnaethoch chi gysylltu'r amcanion dysgu â'r gweithgareddau? • Sut wnaethoch chi gysylltu â'r cwricwlwm? • Sut wnaethoch chi ymateb i syniadau myfyrwyr? • A oedd yna ddigwyddiadau annisgwyl: e.e. myfyriwr yn gofyn cwestiwn annisgwyl, diffyg adnoddau neu rywbeth 'yn mynd o'i le'? Sut wnaethoch chi/yr AC ymateb/ymdopi?